

| KAPITOLA |
| KNIHKUPECTVÍ |

Lašský dostavník

Ročník....8
Rok.....2018

3
podzim

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM F≈M

NABÍZÍ

INFORMACE TURISTŮM

**PŘEDPRODEJ VSTUPENEK
NA KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE**

PRODEJ MAP A PRŮVODCŮ

**PRODEJ SUVENÝRŮ S TÉMATIKOU
FRÝDKU ≈ MÍSTKU A BESKYD**

**TRIČKA, TURISTICKÉ ZNÁMKY,
ODZNAKY, NÁLEPKY, VIZITKY,
TURISTICKÉ DENÍKY, KERAMIKA**

poznejte blíže **F≈M** na **visitfm.cz**

Lašský dostavník vychází i díky finančnímu
daru pana senátora Ing. Jiřího Carbola.

www.beskydskalikerka.cz

Otvírací doba:

pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h

sobota 14 – 23 h

neděle 14 – 22 h

Naše poděkování za stálou podporu patří také paní
Ing. Evě Richtrové.

Obsah

Obrázek na obálce (kostel v Bílé)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulikovský)	3
V barvě jeřabin (P. Gryga).....	4
Co se stalo, přihodilo (Z. V. Krulikovský)	5
Panorama (V. Vlk).....	8
V Beskydech (B. Vidura)	9
Letošní hice (A. Nováček)	9
Lašská expedice (Z. V. Krulikovský)	10
Odešla Marie Pělučová (D. Zápalková).....	13
Studio Folklór (J. Adamus).....	15
Nová kniha E. Kozubíkové pokřtěna (B. Vidura).....	16
U zrodu jachtingu v Bašce stál L. Bittner (F. Vaníček).....	17
Sedliště (O. Tlučková)	19
Fotodokumentace.....	20, 21
Místecké náměstí (A. Nováček).....	22
Podzim v lesích Laška (K. Greiner)	24
Zpívala bych, zpívala; Idě chlop do hory (F. Pituchová).....	25
9. horolezecký výplaz na K1	26
Žít na světě... (R. Žvak)	27
J. Mánes ve Slezsku (V. Vlk)	28
Český horolezec M. Novotný odjel sám na K2 (L. Pastorek).....	29
Město v samostatné čs. republice (A. Barcuch).....	30
Recept na varmužu + vtipy (J. Tkáč).....	31
Z receptaře lašského krále.....	33
Očami hospodáře (J. Stunavský).	34
Oslavy 360 let Hodoňovic a Krmáš	36
Kalendárium	37

Úvodník

Vážení čtenáři,
léto už se nachýlilo do poslední fáze, bylo pěkně horké, teploty láma-ly rekordy. Vlastně pořád je. Včera ještě na několika místech naměřili přes 30 stupňů. A to je už polovina září! U nás v kraji ani tak moc suché nebylo, houby už zas rostou, podzim o dva měsíce dřív nepřišel. Jaká bude zima, kdy přijde, to už je jiná otázka. Dle mravenců (stavějí v neobvyklých místech velká mraveniště) bude tuhá... Teď však nás čeká čas podzimní, doufám, že bude pěkný, aby naše další turistické výšlapy byly v pohodě, nemluvě o té spoustě ovoce na našich zahra-
dách, kterou bychom měli v klidu sklidit.

Nezapomeňte, že termín uzávěrky odznaku Moravskoslezské Lašsko je prodloužen do konce roku!

Podzimní vydání Lašského dostavníku vychází opět v tradiční podobě, co se událo v létě, příspěvky v nářečí (básničky, humor), články o legendách a osobnostech regionu, kalendárium na podzim, troška rad od našich předků, pozvánky na akce aj. Událostí podzimu bude 10. lašsko-valašský výplaz na Radhošť, oslavíme tak stoleté výročí vzniku Československa!

Na koho se dostavník nedostane – může si ho stáhnout
z našich stránek - <http://www.lassko.eu>.
Tam také bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulikovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědný spolek Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz
Redakce: Zdeněk Vilém Krulikovský, Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Michaela Mikeira Krulikovská

V barvě jeřabin

Čas namíchal barvy podzimu,
právě si se žlutou hraje.
Já se zas pouštím do rýmů,
vůně ohníčků se šíří do kraje.

Ta vůně mi přinesla vzpomínky
z hrabání listí na dědové zahradě.
Život na vesnici v blízkosti maminky,
i cesty do školy v podzimní náladě.

Kluci na vesnici pásli kravičky,
starší kamarádi pouštěli draky.
Kouřili naťonku, dělali ohníčky
a psaníčka letěla vysoko nad oblaky.

Chodili jsme na houby do lesa,
sušily se křížaly a česalo ovoce.
Nad pravým hřibem srdce zaplesá,
jablíčka a hrušky budou na Vánoce.

Vzpomínám na děvčátko od sousedů,
to jsem byl ještě rytíř malý.
Jak přišlo s rodiči na besedu
a její rty se na mě usmívaly.

Pak jsem ji dlouho neviděl,
úsměvy odnes ohníčků dým.
Při setkání padesátníků se rytíř zastyděl,
byla krásná, rty měla v barvě jeřabin.

Pavel Gryga

Kalendárium lašských akcí – podzim 2018

28. září (pátek): 9. Horolezecký výplaz na K1 v Krmelíně – start ve 14 hodin (Na Benátkách).

19. a 20. října (pátek - sobota): Hodoňovický krmáš – hostinec U Čendy (viz plakátek).

21. října (neděle): 10. etapa pochodu okolo Lašska – z Bílé na Bobek, přes Konečnou, Bílý Kříž na Visalaje (bus).

27. října (sobota): „Písničkář“ – životní příběh Karla Hašlera s jeho písničkami - v 17, 30 v Českém Těšíně – představení v provedení herců České scény TD v režii M. Čížka.

28. října (neděle): 10. lašsko-valašský výplaz na Radhošť – 100 let vzniku Československa.

3. listopadu (sobota): 15. Jarmark řemesel v Krmelíně – ukázka dovednosti hlavy a rukou. V 9 hodin zahájí lašský král.

Tradiční podzimní pečení-kokosování o ceny - od 15 hodin v hostinci U Čendy v Hodoňovicích.
Hudba Zdeněk Hlubek.

18. listopadu (neděle): 11. etapa pochodu kolem Lašska – z Visalají přes Travný do Pražma.

1. prosince (sobota): Rozsvěcování vánočního stromu před hostincem U Čendy, vánoční jarmark s programem.

2. prosince (neděle): Ondřejská pout' na Hukvaldech (zpívání po mši v kapli).

9. prosince (neděle): Závěrečná etapa pochodu kolem Lašska – z Pražma na Prašivou, přes Vyšní Lhoty do Nošovic k pivovaru Rade-gast. (MikuLašský výšlap!)

31. prosince (pondělí): Silvestrovský výplaz na Lašský Říp (Monte Čupelo) – ve 12,00 Novoroční projev lašského krále.

Hodonovický Čendaspolek a Obec Baška

pořádají

OSLAVY 630 LET založení HODOŇOVIC a KRMÁŠ

Kdy: 19. a 20. října 2018

Kde: Hostinec U Čendy v Hodonovicích

Co se bude dít:

Výstava: Hodonovice dříve a dnes – otevřeno pátek-neděle

Pátek 19. října:

17 hod. Beseda s Mgr. Jaromírem Poláškem o historii obce

18 hod. Vystoupení dětského folklorního souboru Ondrášek z Janovic

18:30 hod. Cimbálová muzika Kotci hraje k tanci, poslechu i zpěvu

Sobota 20. října:

od 17 hod. Krmášové menu

18 hod. Vystoupení Lašského smíšeného pěveckého sboru Baška

19 hod. Krmášová zábava, hudba: p. Jiříček

20:30 hod. Možná přijde i kouzelník

Nenechejte si ujít!

Co se stalo, přihodilo

17. června (neděle): Janáčkův rodný kraj – koncert písní ze sbírek Leoše Janáčka na hradě Hukvaldy - v provedení Zdeňka Viléma Kruškovského (zpěv a průvodní slovo), Hany Jamrozové (zpěv a housle), Lucie Gorecké (akordeon) a Adély Krulíkové (recitace). Počasí přálo, koncert probíhal v devítiboké věži zvané Motta ve třech blocích – nejprve v 11 hodin zazněly písně z Ukvalské lidové poezie, ve 13 hodin z Moravské lidové poezie a nakonec v 15 hodin Slezské písně. Vše bylo doplněno ukázkami z Janáčkových dopisů opěvujících rodné Lašsko, básněmi Petra Bezruče a Ondry Lysohorského. Na video celé vystoupení natočil František Gajovský, zvukový snímek Milan Skála. Koncert měl velmi pozitivní ohlas jak u publika, tak pořadatelů, škoda jen, že nebyla větší účast posluchačů. Bylo to snad i proto, že propagace byla poněkud nevýrazná, spíš anonymní.

19. června (úterý): Slavnostní valná hromada Království lašského v restauraci Lašská jizba v Sedlístích. Opět se velmi vydařila, nechyběla ani paní Olga Tlučková, Jaromír Tkáč a jiní senioři – čestní členové spolku, pogratulovali jsme k pětasedmdesátým narozeninám Rudovi Vlčkovi, do stavu Lachuv honoris byl králem pasován Luboš Cholevík, zpívalo se, veselilo, nálada byla výtečná.

5. července (čtvrtek): Cyrilometodějská pout' na Hřčavě – za účasti lašského krále a jeho družiny. Tentokrát jsme nekráčeli na Hřčavu pěšky z Mostů, ale vyjeli auty. To proto, že jsme přijali oficiální pozvání pana starosty Petra Staňa k účasti na zahájení pout'ové veselice. Nejdřív jsme se však zúčastnili mše sv. u kostela, pak se šlo průvodem dolů na hlavní podium. Starosta představil přítomné, zazněla lašská hymna, velmi pozitivní ohlas měla u publika krátká zdravice lašského krále, který zdůraznil fakt, že jsme všichni Laši – ať už z české, slovenské nebo polské strany. Souhlasili i všichni přítomní členové folklorních souborů – z Istebného, Jablunkova, Čierného či Svrčinovce...

8. července (neděle): 7. etapa pochodu kolem Laška proběhla za krásného horkého počasí, z Pinduly jsme se přes Černou horu vyšplhali na Radhošť, oficiální konec byl na Pustevnách, kde jsme opět akci „vyhodnotili“ zpěvem v restauraci Lanovka, pak se někteří lanovkou, jiní pěšky, spustili dolů do Ráztoky...

29. července (neděle): Výlet na rozhlednu Panorama na Kabátici. Ve 14 hodin (v pořádném vedru) vykročil lašský král s družinou od kostela v Chlebovicích vzhůru na Kabátici, pod vrcholkem je vítal iniciátor celé akce Václav Halat, u rozhledny zazněla nejen lašská hymna a řada našich písniček, ale také angličtina (s pravým americkým přízvukem). To zazpíval hymnus diplomatů čerstvě jmenovaný ambasador Lašského království v Atlantě (pro USA) Bred Winsted – rodilý Američan, manžel rodilé Lašky Margaretě...

4. – 12. srpna (sobota - neděle): Pout' z Lysé hory na Praděd (viz samostatný článek)

26. srpna (neděle): 8. etapa pochodu kolem Lašska byla ohrožena velmi nepříznivou předpovědí počasí. Přesto na Pustevny dorazilo 12 statečných pochodníků, po 11. hodině jsme za vytrvalého drobného deště vyšlápli (po červené) směrem na Martiňák. Stromoví nás celkem dost krylo, tak to nebylo tak zlé, jak to na startu vypadalo. Na Martiňáku nás čekalo příjemné posezení a občerstvení v chatě, dál přes Mečovou ještě přšelo, na Kladnaté déšť ustal, na Hlavatou jsme docházeli již za téměř slunečného podvečera...

1. září (sobota): III. lašské olympijské hry na hřišti v Hodoňovicích-Kamenci (pořadatel Království lašské a Beskydská likérka) byly také ve znamení obav ze špatného počasí, což mj. ovlivnilo i účast. Ve 14,15 bylo slunečné počasí. Hry zahájil lašský král Zdeňka Viluš I. a první náměstkyně ministra sportu a tělovýchovy Lašska paní Adolfina Tačová – stříbrná medailistka v gymnastice na OH v Římě a Tokiu. Zazněla lašská hymna a začalo pršet... V příštřešku restaurace STORY se tak závodilo v „sirkách“, rozdávaly se první medaile, Za hodinu se vyčásilo a olympiáda pokračovala v dalším soutěžení...

Gruň náš šumný, jediný byla souběžná akce, kam v 16, 15 dorazil lašský král a jeho „Odujaljne band“ k vystoupení na terase hotelu Charbulák. V 17 hodin skupinu uvedl Luboš Jančura a band (tentokrát ve složení: Z. V. Krulíkovský, A. Krulíková, V. Pavlíček, Jana a Milan Zbořilovi) spustil písničky z celého Lašska, které okořenil jadrným humorem Zdeňka Viluš... Program měl velký úspěch, opouštěli jsme Gruň ve výborném rozpoložení...

Lašská olympiáda v Hodoňovicích dospěla do finále, rozdaly se medaile a mohla se konečně zapálit vatra – na počest nejen stého výročí vzniku republiky, ale i českého trampingu. Zazněla trampská hymna: „Vlajka vzhůru letí“, slova (a muziky) se ujala skupina PANADOL z Ostravy a již tradičně Bumbala band (což je trampská obdoba Odujaljne bandu). Do pozdních hodin tak zaznívaly písničky od těch nejstarších až k současným hitům...

Něpojčovej še grejcarej,
kěj zaplaćić moš dluh stary.
Dar z ochoty nędovany
nikdy nima požehnany.

Každo piła, přýčiněni,
špatny osud v dobry změni.
Jak je z tebe lunt,
něber tatuv grunt.

Kaj dva vedu dživne řeči,
nikdy přy tym nēbudž třeći.
Šćit chłopa – čiste svědumi.
Zbraň – kej řundzić umi.

Jan Stunavsky: Těšínské úsměvy (1947)

29.7. Bred a Margareta přijímají pasy od krále, foto M. Fajkus

Gruntu ani pola nědoj,
choć baj ćežko chleba rodži.
Ni jedyn ho mjił na spředoj,
wěile po pytaņu chodži.

Kej už řykoš, tuž ni ćicho.
Mluv od syrca řeču jasnu.
K hvězdám nězahlidoj, ty su moc daleko.
Ku wařtatu šidoj, kěj robota čeko.

Pevno wuła wěc dokože,
něžli šila zrobić može.
Pumocy něčekaj od druheho.
Hledž še wykopać sum od zleho.

Kěry skoro rano stovo,
tymu panbuh dña přydowo.
Někej lehči měch ołowa,
něžli dwa, tři křywe słowa.

Kalamita dycky povi:
„Pokuj tře dać pokujowi.“
Poznovumy kěla razy sami,
něščešći že hodně přychodžy figlami.

8. září (sobota): Ondrášovské slavnosti v Janovicích – konečně!
Po 26 letech se opět podařilo zorganizovat folklorní festival – hlavní zásluhu na této akci měla místostarostka Janovic Ing. Gabriela Milotová. Mezi sponzory byla také Beskydská likérka (Libor Pastorek), knihy Lašsko věnoval účinkujícím Z. V. Krulikovský. Bohužel počasí dopoledne festivalu nepřálo. Vytrvale pršelo. V 10 hodin odhalil starosta obce a lašský král dřevorezbu Zbojníka Ondráše, královská družina zazpívala lašskou hymnu, pak se prezentovaly zhruba po 15 minutách soubory. V 11, 45 zazpíval a zahrál band lašského krále (H. Jamrozová, L. Gorecká, A. Krulikovská, J. Zbořilová, M. Zbořil) písničky od slezského Poodří až ku slovenské hranici. Počasí se umoudřilo, ve 14 hodin, kdy začínal hlavní program na Hradisku, již bylo hezky. Tam ještě Zdeňa Viluš – co by pamětník prvních Ondrášovských slavností v roce 1965 – zazpíval tak jako tehdy písničku paní Boženy Peterkové „Přešel Ondraš přes dědinu“ (za hudebního doprovodu Milana Zbořila).

11. Lašské slavnosti v Sedlišťích probíhaly ve stejný den. Odpoledne počasí přálo, v 15, 45 přivítala moderátorka akce Mikeira Krulikovská lašského krále a jeho družinu, po krátkém projevu zazněla lašská hymna, pak už přišel na řadu blok písniček ze Slezska – při kterém lašský král připomněl 110. výročí vzniku národopisného sdružení Sedlišťané, přivítal nejstarší žijící členku souboru básničku paní Olgu Tlučkovou, která se 10. září dožívá neuvěřitelných 97 let života...!!! Jako již tradičně zazněla její oblíbená slezská písnička „V kolaji voda“, na její přání také zazpívali „Ešče som sa něoženił“, nakonec úvodní části to byla písnička „Okolo Frydka cestička“ – tak jak se zpívala před víc jak sto lety.

Po pěkném vystoupení dětského souboru Paskovjanek se opět ujala zpěvu královská družina – Hana Jamrozová, Zdeňa Viluš Krulikovský a Vít Pavlíček přednesli výběr lidových písní, které miloval první československý prezident T. G. Masaryk. Z Českého Těšína dorazil národopisný soubor Slezan, který předvedl hodinové velmi dobře provedené pásmo, pak zazněla ve spojitosti se 100 lety republiky připomínka písniček Karla Hašlera, ke slovu přišla výborná dechová muzika Javořinka z Lichnova, country band i hudba k tanci...

15. září (sobota): Velká Doberská – mj. vystoupení lašského krále a jeho družiny v písničkách z celého Lašska.

Zapsal Z. V. Krulikovský

Koncem července se objevil na propagačních panelech v Palkovicích vkusný leták, že 29. července se „královská družina“ lašského krále Zdení Viluše I. vydá na rozhlednu Panorama v Chlebovicích. A tak se i stalo. Počasí přálo a ti nejvěrnější si užili výlet.

Proč nadtitulek „Halatův splněný sen“?

Měl jsem to štěstí, že jsem byl v té době členem kulturního spolku „Bezručův kraj“, kde již asi po dobu tří let se výbor zabýval možností a iniciativy předsedy spolku Václava Halaty staršího na vybudování v této části Palkovických Hůrek rozhledny. Jako výzva bylo to, že Palkovice mají svůj „Kubánkův vrch“, kde se po několik let na Nový rok scházejí občané Palkovic, Kozlovic i Měrkovic, kde slavnostně vítají Nový rok...

Od svého úmyslu se nedal výborem odradit a já dokonce v té době jako místopředseda spolku jsem s ním byl jako svědek na katastrálním úřadě přepsat jeho část vlastního pozemku městu pro tento účel výstavby rozhledny. A pak nastala jeho nebývalá aktivita u městských podniků, úřadů, zařízení až se věc podařila. Sám o tom V. Halat říká:

„Stavba této rozhledny vznikla z podnětu kulturního sdružení „Bezručův kraj“ ve Frýdku-Místku a Chlebovic, v rámci jeho kulturního poslání pro obecné blaho. První náměty vznikaly již v minulosti nejen z turistických, ale i osvětových důvodů...“

První kroky začaly kolem rozhledny již v roce 1997, kdy byla napsána žádost na Městský úřad ve Frýdku-Místku i na Okresní úřad. Byl tehdy zpracován projekt pracovníky Hutního projektu v Místku a další projekt z podpory Okresního úřadu firmou IMPROS.

A tak 29. července 2001 v 15 hodin v prostoru rozhledny za účasti představitelů města a okresu s kulturním programem souboru „Ostravička“ byla tato rozhledna Panorama slavnostně otevřena. I když jsem též navrhoval její název „Bezručova“.

Nachází se pod vrchem Kabátice, je vysoká 23 metrů s vyhlídkou v 15 metrech. Stavba je ocelová konstrukce, žírově zinkovaná, v horní části je obložena dřevem. Zde měla být původně zřízena galerie osobností, ale k tomu po úmrtí V. Halaty již nedošlo.

Ještě před tím, než se začalo s výstavbou, byly základy posvěceny paterem Radovanem Hradilem, místním farářem v Chlebovicích. A protože do obce velmi rád docházel a se zdržoval básník František Lazecký, byl později jemu vybudován pod rozhlednou památník a také 7 metrový kříž. I když mnohdy rozrůstající stromy zamezují výhled, zejména na západní strany okolí, přesto směrem na město Frýdek-Místek včetně přehrady Olešná je výhled vynikající.

Vilém Vlk

Z receptařa lašského krále

Huby rostly z kraja leta, potem ni, bo přišlo sucho, včil koňcem leta poprchava, musíme věřit, že eště dost' porostu a budem sbítat' a hodovat'. Jednu taku fajnu dobrotku vam včil poradim.

Zapečene kobzole s hubami a brynzu

Kilo kobzoli, kilo hub, baliček brynzy, 20 deka uzeneho bučka, jednu pořadnu cebulu, 2 lyžky sadla, sul, drceny kmin, 1 vejco, trocha mlika, pažitka.

Kobzole uvařme ve šlupce do polomjeka. Olupane nakrajem na kolečka. Na lyžce sadla osmahnem na drobno nakraty buček, cebulu, přydame očištěné nakrate huby a deset minut dusime. Do pekača (doporučuju remosku!), kery zme vymazali zbylym sadlem, nakladem kolečka kobzoli, kere osolime a trochu pokminujem, na ně vrstvu hub (směs hub, bučka a cebule), rozdrobime pulku brynzy, zas kobzole, huby, druhu pulku brynzy, kobzole a navrch nalijem rozšlehane vejco v trošce mlika. Dame do vyhřate truby (lebo přyklopime remosku) a pul hodiny zapečem. Nakonec posypem drobunko nakratu pažitku.

Podzimni salatek

Pul kila kisleho zela, 2 zelene papryky, 2 jabka, jednu menši cebulu, lyžka oleja (nejlepší je olivovy), malu vrchovatu lyžku mlete sladke papryky, dvě decy jablečného mošta.

Zeli pokrajem, (kyslicu slijem), přydame na drobno nakratu cebulu, zelenu papryku, na kostky nakrate jabka, mletu papryku, olej, mošt a dobře promichame.

Gazda přišel po pokludě do kuchyně a pravi gazděně : „Ten beran se mi nělubí. Něžere, stojí tam v kutě, je taky smutny. Něměl bych ho zařezat?“ Gazděna se zamysli : „No jak myslíš, že ho to rozveseli, tak ho zařez!“

Roba z dědiny šla do Frenštatů nakupit. a za vylohu vidi papuče. Pod nimi napis : "Pravé valašské papuče ". Takové zhaňam, zaradova-la se. „Esli maju aji leve, tak ich беру!“

Dvě roby se bavily o svojich mužach. Ta první pravi: „Ten muj je velké dobračisko, jak Štramberska trůba.“
Ta druhá: „To ten muj je zase sniva povaha!“ „Romantik?“ Podivila se ta první. „Ni, jedlik. Co ve špajzce najde, to sni.“

Vinta poučoval kamarady v hospodě u piva: „Dněska už žádný něchce chodit pěšky. Každý by se nejradši vozil. Každý by chtěl auto. Ja bych tež moh mět auto, ja mam na dvě auta, ale někupim si ho! Skrz susedy! Potem by chtěli, ať ich vozim. Totak! Ať chodě pěšky!“

Dva ogaři jeli vakem. Eště byly stare listky na vlak, co se cvikaly. Přišel konduktér: „Jízdenky prosím ! Ogaři podali listky, konduktér jich cviknul a vrátil.“
Jak pooděšel, pravi ten jeden druhemu : „Vidiš, nic něpoznal!“
Konduktér to zaslech a vrátil se: „Ukažte mi ty listky eště raz!“
Prohlid, zakrutil havu, eště raz cviknul a nakvašeně odešel. Jak byl pryč, pan, co tam tež jel, zeptal se zvědavě : „Co něpoznal?“
„No že sme si ty listky vyměnili!“

Kdysi zaslech a něco přidal Jarek Tkáč

V BESKYDECH

Z gruní a luk
tajím dech
tiše ani muk
ač jdu po kolikátě

ze Smrku do údolí
ať se stane cokoli
vznáším se i po kameni
tíha ze mě opadá

třeba už uvadají květy
roste mech
já se tam vrátím
vždyť srdce
jsem zapomněl v Beskydech

Bohumír Vidura

Letošní hice

Když jsou v bytě abnormální hice
pomůže jen řeka Ostravice
do vody se vrhnu
nepadnu však ke dnu
neb mám špeků rok od roku více

Špeky jsou moje záchranná vesta
dva splavy jsou u Starého města
ač to není Labe
dobře se tam plave
zpět se vracím když odbije šestá

Alois Nováček

Lašska expedicyja: Lysa – Praděd

Každym rokem v srpnu vyražam ze svoju partyju – Kralovsku družinu – na vander, keremu pravime expedicyja. Letosť zme z popudu herolda a vrchniho palarnika Libora zv. Story vymysleli, že vyrazyme z Lysej na Praděd, pěšky, po svojich. Že přeněsem Lysu na Praděd...

Sobota 4. srpna: Startujem na Lyse (kaj zme něvylezli, nale zme se něchali vyvezť autem, dyť iděm z Lysej, ni z Vizolaji, či z Ostravice). Počas byl idealni, viděli zme až na Babi guru, na Fatru, Tatru, skorem až na Matru. Posilněni držťkovku a někeři aji Radečkem zme se od Bezručky vyplazili na vrchol Lysej. Tamej zme zapěli lašsku hymnu a z vjedomim, že „Radegast nam z Lysu horu velku silu dava“ vyšlapli ku Frydku – přes Ivančenu k Toflovi (znovu zme se posilnili), přes Chrastiny a Pržno do Hodoňovic, gdě zme tež žizeň zahnali. To už většyna partyje dost zkučela bolest ů – mamlasi nědbali moje dobře miněne rady a vzali se na nohy take to obuti, co je včilej v modě – ty trekove krystusky a inči vynalezky. Enem ja a Kalamita zme došli do Frydka bez puchyřuv a odřenin, bo zme mjeli pořadne buty a fusakle. Do Frydka ku nadražu nas dorazylo vřeckych osum, devaty byl kamarad Ponka, kery se na první turu přypojil...

Něděla 5. srpna: Hnedky z rana zme naložili bagle do Liborove dodavky, keru jakožto doprovodne vozidlo kočiroval Dan za asistence Rudy, dva mladi syncy, kerym nědavne bylo teprv osumnacť rokov. Potem zme vyšlapli smělo ku Štandlu, přes Lysuvky do Zamrkla a tam začalo sačit (mžit). A poprchavalo najvěc přes Kralovice k Hukvaldam. Tamek nas vřidno přyjala hospoda V peci, gdě zme se fajně najedli, napojili a už v horku a parnu šlapali na Věťřkovice, přes Lubinu do Kopřyvnice, gdě zme nocovali ve skautske zakladni „Vanaivan“. Byla to noc hruzy – na dlažce v tělocvičně ani karymatky něbyly nic platne...

Ponděli 6. srpna: Dočkali zme se krasneho rana, rozlučili se ze skautami a šli do Penny marketu nakupit zasoby. Dorazila Kačaba (moja najstaršy cerka), kera se ku nam na jeděň děň přydala. Vydali zme se potem na Štramberg, na namjesti zme se občerstvili a hajdy k Libotinu. Za Libotinem zme se v lese hromsky zamotali, zelena značka zmizla a navigacyja nas přyvědla na jakusyk naučnu stezku po studankach (byly šumne, nale něbyly v planu), dluho trvalo, než zme se vymotali zpatky na tu zelenu značku. V Žilinė nas čekala fajně vyhřata asfaltka, po kere zme šlapali do Noveho Ičina. A žizeň byla

Recept na varmužu

Pane kralu, letos je dobrá uroda jablek. V Receptařu Lašského krále by se moh objevit recept na varmužu, starě pasekářské fajně jídlo, podobne jak Brušperska bryja, jak je uvedena ve Vaši knize. Jistě varmužu tež znatě. Je to sladka mačka z jablek. Vařila nam to maminka, recept měla enem ve svoji hlavě, ale vim, že se rozkraly jabka, podusily lebo povařily doměka, někdy aji se slupku, potem se udělala zasmaška z hladké muky, rozšvřlalo se to, osladilo, osolilo a ovoňalo kořenim. To všecko se slalo dohromady a povařilo, dochutilo máslem, někej dalo se aji trochu smetany. Jedlo se to s kobzolem, bez masa, někdy, s vařenym vajcem. Za recept něručim, esi znatě přesnějši, opravť. Ve stare kuchařce se našel recept na "Kořeněnou jablečnou omáčku".

Tak tež uvádím jako zajímavost :

1/2 kg jablek, 3 lžice rozinek, 1 lžičku soli, 3 lžičky pepře, špetka pálivě papriky, 2 lžičky skořice, 1/2 lžičky zázvoru, 3 lžice šlehačky

Rozinky spařime, oloupaná a rozkrájená jablka dusime podlitá vodou, když jsou měká rozmixujeme, přidáme rozinky a koření. Prohřejeme a nakonec přidáme šlehačku. Může se přidat 1 až 2 lžice vína. Hustá omáčka podává se k minutkám nebo vepřovému, studená nebo teplá. (Podle: Z lesa a ze zahrady, Dagmar Lánská, nakl. Práce 1987)

Tak dobrou chuť ! Jarek Tkáč

A eště pro zasmjani:

Pasekař musel zaplatit daň z paseky a chalupy. Ingust vyschnul, tak vyplnil šek tužku.

Poslal synka na poštu. Na poště synek zaklepal na okenko a podal šek a peníze.

Poštovník se na to podíval a dal mu to zpatky. Zabuřel: „Perem !“

Synek vzal šek a peníze. Doma pravi tatovi : „Dněska na poště peníze něberu.“

„Jak to?“ divi se tata. „Dněska tam peru“ !

Antonín Barcuch: Ostrava historická

První zprávu o tom, že v Praze vypukla revoluce, obdržel redaktor Moravsko-slezského deníku L. Knotek 28. října 1918 kolem čtyř hodin odpoledne telefonicky z Vídně. Na základě této dosud oficiálně nepotvrzené zprávy se ještě téhož dne v podvečer sešli zástupci politických stran v hotelu Slávie, aby projednali vytvoření a složení národního výboru. Teprve v osm hodin večer došly do Moravské Ostravy dva oficiální telegramy o vyhlášení samostatného československého státu. Představitelé politických stran ještě v noci formulovali první vyhlášky a nařízení a společně s texty telegramů Národního výboru v Praze je dali narychlo tisknout, aby hned druhý den mohly být předloženy veřejnosti. První vyhláška zněla takto: *Československému lidu na Ostravsku! Národní výbor v Praze prohlásil včera samostatnost česko slovenského státu. České Ostravsko uvítalo tuto zprávu s největší radostí. Národní výbor přikazuje vám, abyste zachovali největší klid. Zůstaňte na svých místech, dokud nedostanete jiného příkazu. Jsme pány doma – chovejme se důstojně! Zachovejme naprostý klid! Nedejte se strhnout k ukvapeným projevům! Ať žije samostatný československý stát! Ať žije Československá republika! V Moravské Ostravě 28. října 1918. Za Národní výbor v Moravské Ostravě Jan Prokeš, bývalý rakouský poslanec.*

V úterý 29. října 1918 zavládly v moravskoslezských ulicích prapory v českých barvách, jen na radnici jej starosta Ulrich odmítl vyvěsit.

Dopoledne se v hotelu Slávie konala ustavující schůze okresního národního výboru v Moravské Ostravě. Byl dvanáctičlenný (později doplněn dalšími členy), jeho předsedou byl zvolen Jan Prokeš. V dalších dnech členové okresního národního výboru přebírali státní, vojenské a hospodářské úřady. Přitom byla nápomocna lidová stráž, vytvořená členy sokolských jednot, hasičstva a obdobných organizací. Novému režimu odolávala jen radnice v Moravské Ostravě a některé další.

V noci z 31. října na 1. listopad první nově vytvořené čs. vojenské jednotky v čele se setníkem V. Běhalem odzbrojily vojenské jednotky v Moravské Ostravě a okolí, sesadily jejich vojenské velitele, a národní výbor tak převzal i vojenskou moc.

Moci se nehodlala vzdát německá samospráva Moravské Ostravy. Na výzvu okresního národního výboru svolal 29. října 1918 starosta Jan Ulrich mimořádnou schůzi obecního výboru, aby zaujal stanovisko ke vzniku československého státu. Členové výboru tento fakt pouze vzali na vědomí a zároveň zdůraznili, že byli řádně zvoleni a správu města povedou až do řádných komunálních voleb. Okresní národní výbor v Moravské Ostravě proto musel situaci řešit silou. Dopisem ze 14. prosince 1918 žádal rezignaci německých městských výborů, městského výboru v Moravské Ostravě, a oznamoval, že místo nich budou dosazeny správní komise. Poslední schůze městského výboru v Moravské Ostravě, kde se všichni jeho členové vzdali svých funkcí, se konala 17. prosince 1918.

(zkráceno)

pořadna. Eště, že nam před Ičinem vlezla do cesty hospoda... Na vlakovym nadražu zme to zapichli a jechali přes Suchdol (tam se s nami rozlučila Kačaba) do zastavky Heřmanky. Za dva kilometry pochoda zme se octli u Maria skaly v kempingu. Tam nas čekal Benžo a Erža, keři se ku nam připojili. Večer zme slavili šedesátku kamarada Latopyřa, moc zme to rači nepřehaňali, bo před nami byl perny dluhy vyšlap...

Uterek 7. srpna: Po snidaňu zme valili do Heřmanek na vlak, bo nas čekala izda zpatky do Noveho Ičina. Ež o pul dvanacte zme za hromskeho vedra vyrazili ke Kuninu. Vyšlo nas jedenact, přýdal se aji Danek. V Kunině zme už byli notně vyprahli, dyž nas potkalo štěstí – obchod s potravinami a u toho Army šop. Kupil sem se tam kratke galaty – take ty vojenske maskačove, jak na Saharu. To temu, že v tych dluhych sem byl uvařeny. Cesta do Suchdola byla i tak utrpeni. A tam žadna otevřena putyka. Aspoň ni u nadraža. Erža s Benžem to vzdali a jeli dalej vlakem. Hladovi a enem vodu napojeni zme putovali po asfaltce ež do Oder. Tam nas čekala spasa – Dělnicky dum. A tež Ruda, kery nam přišel naprotiva. Fajne idlo, fajne piti... Cesta do Maria skaly byla eště dluha, nale už se ochladilo a cyklostezka byla kolem Odry, z kere šel chladek...

Středa 8. srpna: Rano přselo, tuž zme čekali v hospodě, kera byla v kempu, ež to přestaně. Milostivě nas do ni pustili, piti spředali, nale idlo ni, ež pry v jedenact'. To už přestalo přšet' a my byli na šumne stezce kolem Budišovky. Skoro v pulce zme narazili na kemp Hadinka, tam nas pani nakrmila a napojila, dalej se šlo fajň, ani to vedro moc něvadilo. Eště nas čekalo občerstveni v kempu před Budišovem, vlakem zme se potem krasnu krajinu přes Vitkov vratili nazpatek do Maria skaly. Došlo nas všeckych jedenact'.

Čtvrtek 9. srpna: Už rano bylo vedro – a to zme eště něvěděli, co nas čeka... To už se odpojila Erža a Benžo. Syncy jeli dalej z baglami. Zajechedli zme nazpatek do Budišova a hajdy přes Dvorce do Křišťanovic. Krajina pohledna, nale furt a furt asfalt. Aji tamej, gdě byla značka. V Křišťanovicach už teho měl dost' Latopyř, bolave nohy stavkovaly, tuž zme mu a jeho robečce Kalamitě (držela s chlopem basu) zavolali synky z dodavku. V počtu šesti borcuv zme šlapali přes suche lasy (nigdi ani kapka vody, všecko kolem vymycene holiny) do Lomnice, gdě nas zachranili v mistnim obchodě. Mjeli všecy starost' kaj iděm (i ti co popijali na schodach pivko), jeden z nich nam poradil cestu přes luky do Břidlične, ať nemusime it' dalej po asfaltce.

Mikejra zapla navigacyju v mobile a migala před nami. Přes kopec po luce plných kravincův. Děvuchy měli nahnane, že se na nás vrhnou byci, ale nikdy jich nebylo. V Břidličně se už smrakalo, nekeřky zme se šli najest do Kulturaka a potom už za tmy po cestě do Velké Štáhe, kde zme nocovali v chatkách.

Pátek 10. srpna: To zme se vydali po cyklostezce do Dolní Moravice. Mikejra se s námi rozlučila (musela odjet), Kalamita z Latopyřem eště vahala, tuš nás vyšlaplo pět... Řekně se cyklostezka, no ale to bylo furt po hlavní cestě za hustého provozu... V Dolní Moravici zme zatočili do kopce na vyhlídku nad Novou Ves. Tam bylo fajn (vyhlídka, putyka), konečně zme potom šli lesní cestou do Karlova. Ozvala se Kalamita, že už nás dohánají, že jim to nedařilo. V Karlově nás čekalo přivítání v chatě Ostřížek, bylo tam potom veselo, až milo...

Sobota 11. srpna: Ráno valilo, ale internet ukazoval Liborovi, že se vyčlasi. Něchal, luhat přestalo. V počtu sedmi statečných zme se vyplazili krásnou krajinou kolem Moravice až na Ovčárnu, v Sabinci pojedli, a aby nám to nebylo luto, tuš zas po asfaltce vystupali na Praděd. S námi i Jan a Ruda. Kolem z výřechu naproti nám svištěli blozni na kolech i koloběžkách, poněkud měli výraz v očích, že to nepřezijí. Všude plno lidí, tuš žádná idylka. Na výřechu Praděda byla i trochu máha a fukal vjet, ale byli zme šťastní, že zme to zmakli: celou trasu ušli sice jen čtyři (Ovečka se raz 2 kilometry zvezla stopem) – lašský král Zdeněk Viluš (73 let), herold Libor z V. Story (64), Nastěnka (65) a Adá z V. Rambo, která zaslouží uznání, že i přes dokaličené nohy nikdy neklesala na mysli, neztrácela bojového ducha. Pravda, čára krala... Ale kazila nám věkový průměr, bo my tři byzme ho měli 67,33333 let!

Celkem zme ušli 184 kilometrů - přibližně trasa podle džípijsky. Ve skutečnosti to bylo dobrých 200...!

Zdeněk Viluš

Český horolezec Marek Novotný odjel sám na K2

Expedici K2 - leze bez kyslíku

Den před závěrečným výstupem na K2 se během noci, Marek účastnil spolu s dalšími kolegy z Base Camp, záchranné akce svého horolezeckého kolegy, který byl na expedici Broad Peak. Muž, který se vydal do stěny, rozdrtilo nohou padající kamení. Díky rychlému a obětavému nasazení statečných horolezců z Basecampu, kteří se pro zraněného muže vydali do tmy a zimy, zastavili krvácení, stabilizovali ho a postupně, po několikahodinovém prokousávání přes nevyzpytatelný ledovec, plný trhlin, zraněného dopravili do Base Camp, muž přežil. I přestože byl Marek po záchranné akci velmi vyčerpaný, rozhodl se podle plánu v časných ranních hodinách vyrazit na vrchol K2.

Marek Novotný se dostal do výšky 8011 m k vrcholu mu scházelo 600 m. Kvůli hustému sněžení a silnému větru musel sestoupit do C4, ale stan mu smetla lavina kamení.

Bohužel to bylo to poslední a konečné co Markovi nedoprálo zdolat K2 - příště (má poznámku).

Více o expedici na str. Marek Novotný

Libor Pastorek

Josef Mánes ve Slezsku

Každý z nás, který zamíří z Frýdku-Místku starou cestou do Třince, se pak v obci Střítěž se jistě zastaví u malého kamenného pomníčku, na kterém jsou vyryty verše básníka Petra Bezruče:

*Chodils zde před léty rád
byl Ti těšínský lid drahý?
Budeme Tě vždy vzpomínat,
nádherný maléři z Prahy!*

Rod slavného českého malíře Josefa Mánesa pochází právě zde Těšínska. Jeho matka Magdalena Kristina, rozená Swiderková, se narodila na Těšínsku a do Prahy se dostala se svým otcem, který se tam přestěhoval a provozoval truhlářství. Měl tedy Josef Mánes na Těšínsku příbuzné, ke kterým zajížděl. Byl zde prokazatelně v roce 1846 a 1854.

Vedle bohaté tvorby celonárodního významu oceňujeme jeho krojové studie právě z Těšínska. Při prvním pobytu v roce 1846 vznikly figurální studie „Slezská dívka“, „Marina Zviková z Místřovic“, dále „Jackové z Jablunkova v kroji“, „Modlíci se dívka v kostele“, „Slovenské ženy od Jablunkova“ a další dvě podobizny.

Za druhého pobytu v roce 1854 namaloval obrazy „Tereza Dobrosová z Velkých Kunčic“, „Johana Dvořáková z Karviné“, „Slezská žena kojící dítě“, „Zuzka“ /Střítěž/ a mnohé jiné.

A právě tato obec Střítěž, resp. hájovna na křižovatce Nebory-Tošanovice a odbočky na Smilovice byla Josefu Mánesovi útlukem za jeho pobytu na Těšínsku. Pobýval tu u příbuzného ze strany matčiny – u arcivevodského lesního Hoppela. Na pozemku této hájovny v sousedství křižovatky byl vybudován tento kamenný pomník.

Vilém Vlk

Odešla básnířka a prozaička Marie Pěluchová

Pátek 13. července přišla smutná zpráva: ve věku 72 let odešla z tohoto pozemského světa básnířka, prozaička, naše literární kolegyně Marie Pěluchová. Zarmoucení touto nečekanou událostí, jsme si každý z nás promítali společné chvíle s touto milou ženou, vytahovali z knihovniček její sbírky básní, ale i prózu a četli si vše, co napsala.

Marie Pěluchová se narodila v Kladně, na Ostravsku zakotvila po studiích na Vysoké škole báňské v Ostravě, kde též poznala svého manžela. Bydleli v rodinném domku na Nové Vsi u Frýdlantu n./O. Celý svůj profesní život pracovala na VÚHŽ Dobrá jako výzkumná pracovníce, tato práce ji naplňovala. Vedle své práce a starost o rodinu přece jen našla čas na své koníčky. Snad tím největším unikem z reality jí bylo psaní. Velice často a ráda se nechala unášet múzami, aby z jejího pera vzešly básně prochnuté láskou k přírodě a rodině, vzpomínkami na své blízké. Ve verších hledala jistotu, která přece někde musí být... Snad tady blízko – ve stromu, jeho dřevě, v prostém žití se střídáním ročních období.

Nepsala jen básně (básnická sbírka Listy tichých dní, 2003), v posledních letech to byla i próza, detektivní román (Kletba prstenu 2011), ze kterého měla velkou radost. V rámci svých literárních aktivit dělala dopisovatelku časopisu TAJEMNO. Všechny její literární počiny ji dovedly v roce 1999 do Literárního klubu Petra Bezruče Frýdek-Místek, jehož byla členkou až do posledních dní svého života. Svými básněmi obohacovala interní časopis Zrcadlení, Beskydský kalendář, její verše se objevovaly ve vydávaných klubových almanaších, ale i v Almanších české poezie. Ta její poezie vždy byla prosáklá domovem, ač pocházela z Kladna a žila dlouhá léta zde pod Beskydami. Vždy se ve verších ráda vracela do Jizerských hor na pole, stráně s dechem mateřídoušky. Tam Marie v podhorské chaloupce trávila se svými rodiči každé prázdniny a i po letech se do „svého“ kraje ráda vracela.

Do jejího životního štěstí ale zasáhla krutá nemoc. Statečně s ní bojovala, ale nedokázala ji porazit. Její smrt nám navždy zanechala v srdci smutek a pocit beznaděje.

Přestože od nás odešla, nikdy na ni nezapomeneme, naše srdce jsou plná vzpomínek na společné okamžiky, i na její svědomité plnění životního poslání. Naši milé a pohodové literární kolegyni, zesnulé Marii Pěluchové věnujeme tichou vzpomínku a děkujeme jí tímto za všechny šťastné chvíle, které jsme s ní mohli prožít. Její životní vlak právě dorazil do cílové stanice a ona věděla, že se jím už nelze vrátit zpět.

Marie Pěluchová: Životní vlak

Životním vlakem nelze
navracet se zpět,
abychom opět mohli
bez omylů projíždět.

Ve stanicích svátečních
zdržet můžem se jen chvíli.
Však kolikrát tyto okamžiky
tmavé tunely vyjasnily.

Životní vlak uhání,
někdy i vykolejíme.
Pro všechny platí stejný řád,
jen někdo vystupuje dříve.

Za členy Literárního klubu P. Bezruče: Dajana Zápalková

8. 9. – Gratulace paní O. Tlučkové k 97. narozeninám

Žít na světě...

Radek Žvak

Žít na světlení vždy snadné,
žít v něm vždy slast být nemusí.
Často na nás zle hartusí,
až nám z toho krev v žilách chladne.

V srdci zní píseň úzkostlivá,
což se nám líbit nemusí
a zdá se, že nás zadusí,
když místo polky žalmy zpívá.

Život není jen něžná píseň,
jak pějí mnozí poeti.
Často i v tomhle století
zasáhne nás nejedna tíseň.

Svět se nám bortí pod nohama,
voda nám domy odnáší,
žár slunce oheň roznáší
a vichřice je šelma divá!

Co člověk sám na světě zmůže,
když si jej země zotročí?
I když s ním divně zatočí,
může, leda, vyletět z kůže!

(Prosté rýmováčky)

KRÁLOVSTVÍ LAŠSKÉ a OBEC KRMELÍN

pořádají dne 28. září 2018

9. horolezecký výplaz na vrchol K1 bez kyslíkových přístrojů

Sraz horolezců v základním táboře ve 13, 59 hodin
v restauraci NA BENÁTKÁCH!

Program výplazu:

- 14,00 - slavnostní zahájení lašským králem a starostkou obce
- 14,30 - ostrý start horolezeckého výplazu po trase:
ul. Brušperská, ul. Paskovská, ul. Záhumenní ul. Vodárenská
- 15,00 - dobytí 2. tábora, aklimatizace před nástupem k boji o vrchol
- 15,30 - dobytí K 1, pocta vítězům!
- 16,00 - návrat do Lašske zakladně v restauraci Na Benátkách
- 16,30 - vyhodnocení výplazu, zpětná aklimatizace

Výplaz se koná za každého počasí,
horolezeckou výstroj a dobrou náladu s sebou!!!

Záštitu nad akcí převzal opět lašský král Zdeň Viluš I.
a Ministr sportu a tělovýchovy Lašska Vítězslav Mácha
spolu se sponzory:

Obec Krmelín, Beskydská likérka,
Pekařství Boček, Restaurace Na Benátkách

Studio Folklór z. s. aneb Návrat k tradicím

Dobrý den. Jmenuji se Jakub Adamus. Jsem rodilý Brušperák a od mala se zajímám o lidové tradice (folklór). Již 13 let hraji v první Cimbálové muzice „Fojt“ vzniklé v ZUŠ Jožky Matěje v Brušperku. Již 3. rokem vedu společně s primáškou Terkou Holecovou mladší generaci „CM Tragač z Brušperka“. Zhruba 16 let jsem byl tanečníkem v LSPT Ondřejnka a zhruba stejné období se účastním různých folklorních akcí po celé republice i v zahraničí.

A když jsem takto cestoval a viděl, jak se mnoho lidí snaží uchovávat několik set let staré tradice do dnešního moderního světa, byl jsem trochu smutný, že v mém rodném, nádherném a malebném městečku nic takového neprovádíme. Vždyť kolik Brušperáků se obecně od nás věnovalo a věnuje kultuře. Např.: Jožka Matěj, Vojtěch Martínek a další. A tak se v mém srdci a hlavě pomaličku rodil sen.

A proto jsem přibližně před dvěma roky oslovil své přátele a společně jsme založili spolek „Studio Folklór“, jehož hlavním cílem je podporovat a udržovat lidové tradice. Již druhým rokem jsme pořádali Folklorní festival „Lašské městečko“ na našem nádherném náměstí a společně s Kulturní komisí, obecním úřadem a hasiči jsme znovuobnovili tradici stavění „Obecní Májky“ na náměstí. Doufáme, že tato spolupráce potrvá nadále a všichni organizátoři se na Vás těšíme na **další ročník 4. 5. 2019.**

Závěrem chci poděkovat všem sponzorům a všem lidem, kteří jakkoliv pomohli, veteránům a všem dalším fandům. Největší poděkování patří mé mamince Hance Cholevové, která mi obrovsky se vším pomohla a ve všech těžkých chvílích vždy podržela, abych měl sílu v tomto snu pokračovat.

Těšíme se na Vás.

Jakub Adamus a Studio Folklór z. s.

Nová kniha Emilie Kozubíkové pokřtěna

Po krátké letní přestávce se začátkem měsíce srpna znovu sešli na své pravidelné schůzi literáti, členové Literárního klubu Petra Bezruče, aby projednali stanovený program, v rámci kterého přijali dva nové členy Marii Grohmannovou a Zdeňka Hledače. Ti představili své osobní profily a ukázky ze své literární tvorby, což vytváří předpoklad, že přispějí k úrovni činnosti literárního klubu a budou jeho platnými členy.

Program schůzky byl obohacen a umocněn křtem nové knihy Emilie Kozubíkové pod názvem „Děti aktéry v kontrapunktech času.“ Tato kniha vyšla jako třetí v pořadí po předchozích titulech „Náš Romeo“ a „Pán Bůh války nevymyslel“ za přispění Nadačního fondu Českého rozhlasu Světluška a po řadě literárních prací, básnických sbírek a próz.

Autorka na úvod slavnostního křtu uvedla: „*V této knize, která obsahuje osm samostatných příběhů, hrají děti, které silně ovlivňují naše postoje, naše cíle náš život, hlavní roli. Ne vždy nám osud dopřává být kladnými hrdiny, ochránci a příklady. Přesto, jako ona televizní velryba, bravurně hájící život svého mláděte, máme na mysli dobro dětí a zoufale si přejeme uchovat jejich přátelství do nejzazšího věku.*“

Ke slavnostnímu křtu si autorka přizvala své dva literární kolegy a nejbližší spolupracovníci, která s ohledem k tomu, že Emilie Kozubíková je nevidomá, se výrazně spolupodílela na jejím vydání. Kmotři knize popřáli ty nejvnímavější a vděčné čtenáře.

Emilie Kozubíková svým dokonalým jazykem a citem pro příběh, vnímavostí může být přirovnána k ryzosti „Vančurovské češtiny“, ač pochází z Těšínska. Vydání nové knihy je vždy pro autora ocenění i zážitek, který tentokrát paní Emilie projevila svým dojetím a poděkováním všem, kteří se na vydání její nové knihy podíleli, zejména za ilustrační obrázky Melanii Novákové a Karolině Golové za korekci textu.

Autorka je člověk, který dovede podat zprávu o všem okolo ní, přírodě, k utrpení lidí i bolestem a radostem světa. Popřejme jí proto mnoho tvůrčích sil, elánu a tepající srdce vždy otevřené chápat a odpouštět.

Bohumír Vidura

Zpivala bych, zpivala bych

Zpivala bych, zpivala bych, něbyť te bolesti,
a to temu, že Janíček tu vedle mě nespí.

Dycky se mi pozdávalo,
že je jasné nebe,
něska slunko něstavalo,
už zme přech od sebe.

Natram jo dobre myslí, svařím do hrnečka,
to, abych se nětřapila pro sveho synečka.

Něbudu jo gvuli něho
hubinku krabatiť,
něbudu pro něvěrneho
svoju mladost' tratit'.

Idě chlop do hory

Idě chlop do hory pro suche konory,
pro vrši, pro vrši.

Hybaj domu, chlopku, Lysa už ma čopku,
zaprši, zaprši.

Ponad Butořanku, aj nad Kobylanku
zrazu se zeřmělo.

Chlop krykošky ztrati, lebo mu u gati
zahřmělo, zahřmělo.

(Pozbirane po našimu)

Františka Pituchová

PODZIM V LESÍCH LAŠSKA

Je tu PODZIM 2018. Brouzdáš se v lese ve spadaném listí... Potká-
váš houbaře! Z košíku vytahuje kozáky, křemenáče a suchohříby.

Jsme v okolí města PŘÍBOR. Procházíme lesem OSIČINA. Je tu i
rybník! KATEŘINICE nabízejí svoji přívětivou tvář. V dálce zahléd-
neš kostel v Trnávce. Vidiš však i vrch SOVINEC. Na obzoru se rýsu-
je DŮL PASKOV - STAŘÍČ 2. Dvojka s vysokou věží je symbolem,
znakem FRÝDECKO-MÍSTECKÝCH, již odeznívajících, šachet.
OKD tady zanechává zřetelnou stopu! A protože jsme na LAŠSKU,
tak se zmíním o dvou místech, která zavádějí mystikou. Pahorek s
nadmořskou výškou 420 metrů - LOMISKA nabízí rozhled na Janáč-
kovy HUKVALDY. Stával zde, dříve, dřevěný TRIANGL. Právě tady
se odvíjí PŘÍBĚH hudebníka, trubače, který - NA SKALÁCH -
vyhrával VEČERKU a získal tak své věrné posluchače. Stal se tak
vyhledávaným cílem turistů, kterým zpříjemnil kouzlo hezkých, pod-
zimních večerů. Proč název LOMISKA? Na mapě z roku 1833 vidíš
odstřel létajících kamenů. Takže... LOM.

A druhý název - PEKLISKA? Nacházely se zde dva krátery, v lido-
vém nářečí, BOMBY. Proč? Z vyprávění sousedů si pamatuji, že za
druhé světové války, zcela zbytečně, tyto dvě BOMBY by-
ly vyhozeny - na pole - z důvodu odlehčení letadla. V těchto dvou
kráterech byla mokřina s rákosem. Součástí areálu se stala i zalesněná
rokle s dřevěnou chatou v údolí. My, zvědaví kluci, jsme v otevřené
chatě našli obraz J. V. STALINA. Bylo to v šedesátých letech 20.
století. Dnes PEKLISKA jsou opuštěným místem s několika stromy
uprostřed polí... Nacházíme se v PŘÍBORSKÉ PAHORKATINĚ!
Nedaleko nás je asfaltová silnice, která nás do vede na přehradu KA-
TEŘINICE.

Občerstvení najdeš na místním hřišti. Právě na podzim si vychutnáš
krásu zdejších lesů.

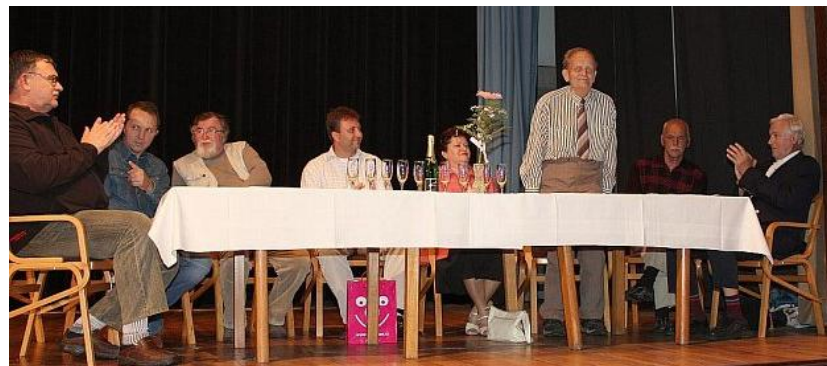
Napsal dopisovatel NÁRODOPISNÉ SPOLEČNOSTI
Karel Greiner.

U zrodu jachtingu v Bašce stál Ladislav Bittner

(7. 7. 1929 – 18. 6. 2018)

*„Člověk je tu proto, aby si něco předsevzal a aby to provedl. Pouhá
existence je moře bez vody, kniha bez obsahu, život bez života.“*

Dr. Miroslav Tyrš

Ladislav Bittner (třetí zprava) na besedě v sále KD Baška v roce 2009

V červnu letošního roku zemřel rodák z Bašky, aktivní sokol a cviči-
tel, zakládající člen jachtařského oddílu v Bašce, v šedesátých letech
jeho předseda a trenér, pan Ladislav Bittner. V lednu roku 1961 byla
dokončena výstavba vodní nádrže v Bašce, která umožnila využití
vodní plochy také vodákům. Nadšenci jachtingu, mezi které patřil i
Ladislav Bittner již v listopadu roku 1961 založili při TJ Sokol Baška
svůj samostatný oddíl. Jeho členové, kterých se v průběhu třiceti let
působení vystřídal snad dvě stovky, se svou činností, ale především
sportovními úspěchy velmi výrazně vepsali do sportovních analů neje-
nom Bašky, ale bez nadsázky i celého regionu. Jedna z bývalých čle-
nek tohoto oddílu Vlasta Krautová říká: „Vzpomínám –li na dětství, je
pro mne toto krásné období úzce spjata se cvičením v TJ Sokol Baška,
kde jsem se kromě gymnastiky určitou dobu věnovala také jachtingu.
Nezapomenutelné jsou okamžiky, které jsme spolu s ostatními členy
trávili u přehrady v Bašce, kde jsme nejenom plachtili a plavali, ale
také udržovali a opravovali lodě ve staré loděnici.“ Vzpomíná, jak
všichni s úctou a respektem vzhlíželi ke svému cvičiteli Ladislavu Bitt-
nerovi, jenž jim prostřednictvím sportu vštěpoval čestnost, lidskost a
přátelství. Pro všechny v oddíle to byl Ládk, člověk, který dokázal vést
své svěřence s velkým nadšením, zápalem, a hlavně svým výjimečným

osobním příkladem a oblíbeným heslem, „V zdravém těle, zdravý duch“. „Ládk Bittner byl pro mě Sokol tělem i duší, člověk s hlubokým vztahem k hodnotám, k lidskosti, k vlasti. Při setkání s ním bylo krásné slyšet jeho jadrné NAZDAR,“ dodala Vlasta Krautová.

Ladislav Bittner si ve svých vzpomínkách velice rád připomínal působení v Bašce mezi svými známými vodáky. Dnešní generace už těžko uvěří, že na první závod, kterého se jachtaři zúčastnili na Žermanické přehradě, vezli svoji plachetnici na vozíku od nádrže v Bašce až do Žermanic. Obec zakoupila malé lodě, které si členové oddílu za opravy a údržbu půjčovali a sjížděli Bečvu, Opavici, na Slovensku také Oravu a Hron. Pan Bittner vzpomínal na ty členy oddílu, kteří svým entuziasmem dokázali vytvořit skvělou vodáckou partu. K nim patřili Stáňa Vítová (Kořená), Marcela Lapišová, Mirek Volný, Jindřich Měrka, Jenda Poloch, Pavel Kozel, Jarek Myšínský, Eda Novák, Luboš Juřica. O tom, že všestranná příprava na závody přinášela skvělé výsledky, snad nejpřesvědčivěji hovoří výsledky. První vítězství získali na okresním přeboru v roce 1963, kde mezi oceněnými byli Stáňa Kořená, Marta Lednická, Jenda Poloch, Leoš Juřica, Maruška Vrablová a Václav Vrubel. Ve stejném roce dorostenky Kořená, Lednická a Vojnarová získaly prvenství v krajském závodě plachetnic. Tím největším úspěchem bylo vítězství, kterého v roce 1965 dosáhly na přeboru tehdejší ČSSR v kategorii „Pirát“ naše dorostenky Stáňa Kořená a Marta Lednická. Ladislav Bittner zažil však i smutné chvíle, kdy 21. srpna 1969, s veškerým vybavením vyhořela budova loděnice, která byla postavena především jeho zásluhou. V letech 1971 až 1973 se postavila loděnice nová a jachtařský klub získal i další předsedy, pana Miroslava Karásku a později Rudolfa Klančíka. Loděnice začala sloužit i jako ubytovací zařízení pro dětské tábory, které vedla paní Anna Volná. Svou činnost jachtařský oddíl ukončil v roce 1994, kdy byla budova loděnice prodána. Pan Bittner ani v sedmdesátých letech, kdy se i se svou rodinou odstěhoval do Místku, ve své práci s mládeží neustal. Využíval myšlenek italské pedagožky Marie Montessori, která respektuje především osobnost dítěte. Jeho heslo bylo „Vše pro děti“. Na mnoha frýdecko-místeckých školách si pamětníci snad připomenou jeho působení v gymnastických kroužcích, turistických oddílech, pomáhal však také jako instruktor při školních lyžařských výcvicích. Poskytoval pomoc všude kde bylo potřeba, rád a nezištně podal pomocnou ruku všem kdo o ní požádali.

FRANTIŠEK VANÍČEK

I v době postní tam muzika burácí
ticho a pokora při tom se vytrácí

Fasády domů jsou opravené
jen jedna jediná ta ne a ne ne

Ošklivým vzhledem svým náměstí hyzdí
kdoví co v tom domě bydlí za gizdi

Snad i ten poslední opravy dočká se
a celé náměstí získá tím na kráse

Alois Nováček

Otevíráme 3.9.2018

Nabízíme:

6 druhů Burgrů jako kráva
hamburgery
tvarůzkové hot-dogy
párkové hot-dogy
grilovaná zebra
kuřecí řízečky
zeleninové saláty
langoše

příprava jídel na vámi určený čas
jídla do krabičky
rozvoz na www.damejidlo.cz

telefon:

608 865 731

Nové bistro u nádraží ve Frýdku-Místku.

Místecké náměstí

Místecké náměstí do čtverce stavěné
po mnoho staletí bylo jen dřevěné

Sloup Panny Marie náměstí zdobí (z r.1686)
replika kašny je z nedávné doby (z. r.2017)

Moc toho starého nezbylo z Místku
Vždyť město zažilo velikou čistku

Zbořeno téměř vše co staré jest
v době kdy pozdrav byl „Buď práci čest !“

Bořena velká část městské historie
přemnohá stavení bagrem se rozryje

Zmizely uličky a tichá zákoutí
nikoho mladého to však již nermoutí

Okolo náměstí jsou velká sídliště
zůstalo pár domků kostely tržiště

Menší i vysoké věžové domy
to jsou teď památky moderní doby

Vděční však můžeme té době být
mnohý z nás získal na sídlišti byt

Tiché je náměstí téměř bez života
jenom pár dní v roce život tam klokotá

Farmářské trhy a adventní městečko
folklorní festival a dobré pivečko

Sedliště

Olga Tlučková

Sedliště, slezská vesnička,
měla zvláštního „koníčka“,
lidé se scházeli pod lipami,
večer ke zpěvu a tancování.

Zakrátko známo je velice,
v okolí, po republice,
i kritika jej cenila.
Bohužel, válka vše zhatila.

Zestárli jsme, každou chvíli,
abychom se potěšili,
staré fotky vyhledáme,
i diplom, jenž z Prahy máme.

Vochala sepsal písničky,
co znaly naše babičky.
Ti mladí se to naučili,
sdružení „Sedlišťané“ založili.

Sotva zlé časy skončily,
my mladí vše obnovili.
Cestovali jsme, zpívali,
v krásných krojích tancovali.

19. 6. Sedliště - členové Království lašského, foto A. Glac

5. 7. průvod Hřčavou, foto A. Glac

4. 8. start pochodu na Lysé hoře, foto A. Pastorková

8. 9. Odhalení Ondraše králem a starostou Janovic, foto M. Gola